



KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 22.9.2006
KOM(2006) 232 wersja ostateczna

2006/0086 (COD)

Wniosek dotyczący

DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiająca ramy dla ochrony gleby oraz zmieniająca dyrektywę 2004/35/WE

(przedstawiony przez Komisję)

UZASADNIENIE

1) KONTEKST WNIOSKU

- **Podstawa i cele wniosku**

Gleba jest zasadniczo zasobem nieodnawialnym i jest bardzo dynamicznym systemem, który spełnia wiele funkcji niezmiernie ważnych dla działalności człowieka i dla przetrwania ekosystemów. Z dostępnych informacji wynika, że w ciągu ostatnich dziesięcioleci nastąpił znaczny wzrost procesów degradacji gleby i istnieją dowody na to, że będzie on postępował, jeśli nie zostaną podjęte żadne działania.

Chociaż w dorobku prawnym Wspólnoty istnieją przepisy dotyczące ochrony gleby, brak jednak szczegółowego prawodawstwa wspólnotowego w tym zakresie. Niniejszy wniosek ma na celu wypełnienie tej luki poprzez utworzenie wspólnej strategii w zakresie ochrony i zrównoważonego wykorzystywania gleby, w oparciu o zasadę włączania kwestii ochrony gleby do innych polityk, zasadę zachowania funkcji gleby w kontekście zrównoważonego wykorzystywania zasobów, zasadę zapobiegania zagrożeniom gleby oraz łagodzenia ich skutków, jak również zasadę przywracania zniszczonej gleby do stanu odpowiadającemu obecnemu lub przyszłemu zatwierdzonemu przeznaczeniu.

- **Kontekst ogólny**

Gleba na terenie Wspólnoty podlega wzrastającym naciskom, występującym lub nasilającym się pod wpływem działalności człowieka, takiej jak nieodpowiednio prowadzone prace rolnicze i leśne, działalność przemysłowa, turystyka czy rozwój miast. Działania te wpływają destrukcyjnie na zdolność gleby do pełnienia jej wielorakich funkcji o podstawowym dla środowiska znaczeniu. Gleba stanowi zasób naturalny, który jest przedmiotem wspólnego zainteresowania całej Wspólnoty, pomimo iż znajduje się głównie w posiadaniu prywatnym i zaniedbanie jej ochrony zakłóci zrównoważony stan i zaszkodzi długoterminowej konkurencyjności w Europie. Co więcej, degradacja gleby wywiera znaczący wpływ na inne obszary wspólnego zainteresowania Wspólnoty, takie jak zasoby wodne, zdrowie ludzi, zmiany klimatyczne, ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, a także bezpieczeństwo żywności.

Decyzja nr 1600/2002/WE ustanawiająca szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego wymienia ochronę zasobów naturalnych oraz promowanie zrównoważonego wykorzystywania gleby jako jeden ze swoich celów. Z tego powodu Wspólnota zdecydowała się przyjąć strategię tematyczną w dziedzinie ochrony gleby, zmierzającą do zatrzymania i odwrócenia procesów degradacji gleby.

W swoim komunikacie „W kierunku strategii tematycznej w dziedzinie ochrony gleby” z 2002 r. (COM(2002) 179), Komisja określiła osiem głównych zjawisk, stanowiących zagrożenie dla gleby na terenie UE. Zagrożeniami tymi są erozja, spadek zawartości materii organicznej, zanieczyszczenie, zasolenie, zagęszczenie, utrata różnorodności biologicznej gleby, uszczelnianie, osuwanie się ziemi i powódzie.

- **Obowiązujące przepisy w dziedzinie, której dotyczy wniosek**

Gleba do tej pory nie została objęta szczególną polityką ochrony na poziomie Wspólnoty. Niektóre aspekty ochrony gleby znajdują się w dorobku prawnym Wspólnoty, a zatem w ten sposób różne polityki Wspólnoty mogą przyczynić się do ochrony gleby. Dzieje się tak w przypadku wielu przepisów w istniejącym prawodawstwie Wspólnoty dotyczącym ochrony środowiska w dziedzinach takich jak woda, odpady, chemikalia, zapobieganie zanieczyszczeniom przemysłowym, ochrona środowiska i pestycydy. Pozytywny wpływ na stan gleb uprawnych powinno wywrzeć również wprowadzenie wymogu wzajemnej współzależności wynikające z wprowadzenia aspektów ochrony gleb uprawnych do zreformowanej Wspólnej Polityki Rolnej, a także wkład polityki Rozwoju Obszarów Wiejskich. Jednakże, z uwagi na swe odmienne cele i zakresy, a także z uwagi na fakt, że mają często na celu ochronę innych mediów środowiskowych, istniejące przepisy, nawet jeśli są w pełni wdrażane, nie zapewniają glebie pełnej i kompleksowej ochrony, ponieważ nie obejmują wszystkich gleb ani wszystkich rozpoznanych zagrożeń. Dlatego też proces degradacji gleby wciąż postępuje.

- **Spójność z innymi politykami i celami Unii**

Proponowane przepisy prawne, mające na celu ochronę gleby i jej zdolności do spełniania swych środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych funkcji są w pełni zgodne z celami art. 174 Traktatu WE. Uwzględniają one różnorodność sytuacji panujących w różnych regionach Wspólnoty. Przepisy te opierają się na zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i na zasadzie „zanieczyszczający płaci”. Ich podstawą jest analiza potencjalnych korzyści i kosztów wynikających z podjęcia bądź nie podjęcia działań, jak również poszanowanie gospodarczego i społecznego rozwoju Wspólnoty jako całości i zrównoważonego rozwoju jej regionów.

2) KONSULTACJE Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENA WPŁYWU

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Metody konsultacji, główne sektory objęte konsultacjami i ogólny profil respondentów

Komunikat z 2002 r. został pozytywnie przyjęty przez inne instytucje europejskie, które przyznały, że gleba ma zasadnicze znaczenie dla długoterminowego zrównoważonego rozwoju Wspólnoty.

Poczynając od lutego 2003 r. Komisja zorganizowała otwarte konsultacje zainteresowanych stron i utworzyła szeroką platformę obejmującą ponad 400 uczestników, podzielonych na pięć grup roboczych pod przewodnictwem forum doradczego. W czerwcu 2004 r. grupy robocze zakończyły pracę nad szczegółowymi sprawozdaniami, które zawierały informacje na temat stanu gleb w Europie, wywieranych na nie nacisków, głównych czynników powodujących degradację gleby oraz zestaw zaleceń skierowanych do Komisji, a mających na celu opracowanie polityki w dziedzinie ochrony gleby na poziomie Wspólnoty.

W listopadzie 2004 r. prezydencja niderlandzka Rady i Komisja zorganizowały konferencję państw członkowskich i uczestników konsultacji zainteresowanych stron, w czasie której wyrażono zdecydowane poparcie dla podejścia ramowego w oparciu o

działanie na poziomie Wspólnoty.

Przez okres ośmiu tygodni Komisja prowadziła za pośrednictwem Internetu publiczne konsultacje w sprawie elementów, które powinna ewentualnie uwzględnić tematyczna strategia w dziedzinie ochrony gleby. W trakcie tych konsultacji uzyskano opinie 1 206 obywateli, 377 ekspertów z dziedziny ochrony gleby oraz od 287 organizacji z 25 krajów.

Streszczenie odpowiedzi oraz sposób, w jaki były one uwzględniane

Zarówno obywatele Europy, jak i eksperci oraz przedstawiciele organizacji z dziedziny gleby w większości byli zdania, że zapobieganie skutkom degradacji gleby w Europie i ich łagodzenie jest zadaniem ważnym lub bardzo ważnym, wyrazili swoje poparcie dla działań podejmowanych w oparciu o środki ramowe przyjęte na szczeblu Wspólnoty oraz na podstawie konkretnych środków przyjętych na szczeblu krajowym lub lokalnym.

W ocenie wpływu zawarto obszernie sprawozdanie przedstawiające statystyczną analizę wszystkich pytań, podział narodowościowy respondentów oraz sposób, w jaki uzyskane opinie zostały uwzględnione.

I tak uwzględniono większość zaleceń przygotowanych przez grupy robocze, a także większość zastrzeżeń wyrażonych w trakcie konsultacji internetowych. Liczne wezwania do wprowadzenia obowiązkowych ograniczeń rozbudowy infrastruktury miejskiej i turystycznej nie uzyskały poparcia, ponieważ Wspólnota ma ograniczoną zdolność do podejmowania decyzji dotyczących wprowadzania ograniczeń w zakresie użytkowania gruntów.

• **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy specjalistycznej**

Dziedziny nauki/wiedzy fachowej

Gleboznawstwo, agronomia, leśnictwo, hydrologia, biologia, ekologia, ekonomia, nauki społeczne i polityczne.

Zastosowana metodologia

Niniejszy wniosek powstał w oparciu o najlepsze dostępne źródła wiedzy naukowej i technicznej. Taki zasób wiedzy fachowej został zgromadzony na podstawie szeroko zakrojonych konsultacji z zainteresowanymi stronami, oraz dzięki materiałom zebranych w trakcie dwóch zleconych, niezależnych projektów badawczych mających na celu ocenę wpływu jaki pod względem społeczno-gospodarczym i środowiskowym wywiera proces degradacji gleby, jak również skutków środowiskowych i społeczno-gospodarczych zaproponowanych środków. Ten zgromadzony zasób wiedzy fachowej znalazł odzwierciedlenie w sprawozdaniach przygotowanych przez grupy robocze i opublikowanych przez Komisję, w niniejszym wniosku oraz w ocenie wpływu.

Główne organizacje/eksperti, z którymi się skonsultowano

Konsultacjami objęto krajowe, regionalne i lokalne organy administracji, zrzeszenia przemysłowe, organizacje handlowe, środowiskowe, konsumenckie, instytuty

naukowo-badawcze, Europejską Agencję Środowiska, Wspólne Centrum Badawcze i inne służby Komisji, związki, organizacje rolników i właścicieli ziemskich, jak również wiele innych stowarzyszeń o zasięgu ogólnoeuropejskim, które wyraziły zainteresowanie kwestiami dotyczącymi gleby.

Streszczenie otrzymanych i wykorzystanych porad

Wymieniono potencjalnie poważne zagrożenia, których skutki mogłyby być nieodwracalne. Osiągnięto jednogłośnie co do faktu występowania tego typu zagrożeń.

Panowało jednomyślne przekonanie, że glebie należy zagwarantować taki sam poziom ochrony, jaki został zagwarantowany innym mediom środowiskowym, takim jak powietrze czy woda, ponieważ funkcje jakie spełnia gleba, mają podstawowe znaczenie dla przetrwania człowieka i ekosystemów. Stale podkreślano, że z uwagi na ogromne zróżnicowanie gleb na terenie Europy, przyjęcie uniwersalnych rozwiązań jako podstawy wspólnotowej polityki w dziedzinie gleby jest niemożliwe. W większości wyrażonych opinii zalecano utworzenie elastycznego systemu, który pozwalałby na uwzględnienie lokalnego charakteru gleby oraz lokalnej specyfiki użytkowania gruntów. Z tego względu uzgodniono, że na szczeblu europejskim należy przyjąć środek ramowy, określający wspólne cele i zasady, pozostawiający jednak w gestii państw członkowskich przyjęcie szczegółowych środków na odpowiednim szczeblu administracyjnym i zakresie geograficznym.

Środki wykorzystane do publicznego udostępnienia porad ekspertów

Sprawozdania przygotowane przez grupy robocze zostały opublikowane przez OPOCE i są dostępne bezpłatnie na stronie internetowej (<http://ec.europa.eu/comm/environment/soil/index.htm>) Na tej samej stronie internetowej można znaleźć opinie nadesłane przez ekspertów i organizacje w odpowiedzi na publiczną ankietę.

• Ocena wpływu

Rozważono następujące warianty, poczynając od mniej a kończąc na bardziej normatywnych:

- (1) Zachęcenie państw członkowskich do podjęcia działań w ramach ogólnej, niewiążącej strategii Wspólnoty w dziedzinie gleby.
- (2) Instrument prawny przyjąłby formę dyrektywy ramowej w dziedzinie gleby, ambitnej w swym zakresie, ale nie nazbyt szczegółowej w proponowanych narzędziach.
- (3) Wnioski legislacyjne dotyczące różnych zagrożeń dla gleby, ustanawiające również cele i środki na szczeblu Wspólnoty.

Komisja przeprowadziła również ocenę wpływu, która jest dostępna na stronie internetowej (<http://ec.europa.eu/comm/environment/soil/index.htm>). Przedstawia ona szczegółowo wyniki badań dotyczących społeczno-ekonomicznych i środowiskowych skutków niniejszego wniosku.

3) ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

- **Krótki opis proponowanych działań**

Proponowana dyrektywa obejmuje:

- Utworzenie wspólnych ram dla ochrony gleby na podstawie zasad mających na celu zachowanie funkcji gleby, zapobieganie procesom jej degradacji, łagodzenie skutków tych procesów, odtworzenie zniszczonych gleb oraz włączenie tych kwestii do innych polityk sektorowych.
- Wprowadzenie wymogu określenia, opisanie i przeprowadzenia oceny wpływu, który pewne polityki sektorowe wywierają na procesy degradacji gleby, w celu ochrony funkcji gleby.
- Wprowadzenie dla użytkowników gleby wymogu podjęcia środków zapobiegawczych jeśli zamierzone przez nich użytkowanie gruntów może spowodować znaczące zakłócenie funkcji gleby.
- Opracowanie podejścia do problemu uszczelniania gleby, które umożliwiłoby bardziej racjonalne użytkowanie gruntów zgodnie z art. 174 Traktatu WE oraz utrzymanie możliwie największej liczby funkcji gleby.
- Zidentyfikowanie obszarów zagrożonych erozją, spadkiem zawartości materii organicznej, zasoleniem, zagęszczeniem lub takich na których wystąpić może osuwanie się ziemi, oraz utworzenie krajowych programów środków. Należy określić zasięg obszarów podlegających tym zagrożeniom. W celu zagwarantowania spójnego i pozwalającego na przeprowadzanie porównań podejścia, zagrożenie należy określić na podstawie wspólnych elementów. Elementy te obejmują parametry, o których wiadomo, iż są sprawcami różnych zagrożeń. Konieczne będzie ustalenie celów w zakresie ograniczenia zagrożenia oraz przyjęcie programów środków, umożliwiających ich realizację. Programy mogą powstawać w oparciu o normy i środki już określone i obowiązujące w kontekście prawodawstwa wspólnotowego lub krajowego.
- Środki mające na celu ograniczenie wprowadzania niebezpiecznych substancji do gleby, aby uniknąć ich gromadzenia się w glebie, co pociągnęłoby za sobą zakłócenie funkcji gleby a także stworzyłoby zagrożenie dla zdrowia ludzi i dla środowiska.
- Sporządzenie wykazu zanieczyszczonych miejsc, ustanowienie mechanizmu finansowania działań zaradczych prowadzonych w „nieczystych miejscach”, przygotowanie sprawozdania o stanie gleby oraz utworzenie krajowej strategii naprawy zidentyfikowanych zanieczyszczonych miejsc. Podana została definicja miejsc zanieczyszczonych oraz lista działań grożących zanieczyszczeniem. Dzięki nim możliwe będzie zidentyfikowanie miejsc potencjalnie zanieczyszczonych, co z kolei pozwoli na przygotowanie wykazu miejsc faktycznie zanieczyszczonych. Dalszym krokiem byłoby wprowadzenie wymogu zobowiązującego sprzedającego lub potencjalnego nabywcę do przedstawienia sprawozdania o stanie gleby w transakcjach sprzedaży ziemi, tam gdzie prowadzone były lub są działania grożące zanieczyszczeniem. Podobne przepisy, dotyczące charakterystyki energetycznej

budynków istnieją już w prawodawstwie wspólnotowym (patrz art. 7 w dyrektywie 2002/91/WE).

- **Podstawa prawna**

Przepisy niniejszej dyrektywy dotyczą ochrony środowiska i w związku z tym podstawę prawną stanowi art. 175 ust. 1 Traktatu WE.

- **Zasada pomocniczości**

Zasada pomocniczości ma zastosowanie o ile wnioski nie wchodzi w zakres wyłącznych kompetencji Wspólnoty.

Cele wniosku nie mogą być osiągnięte w stopniu wystarczającym przez Państwa Członkowskie z następujących powodów.

Skutki degradacji gleby w jednym państwie członkowskim lub regionie mogą być odczuwane poza jego granicami. Skutkiem erozji i powstających w jej wyniku osadów w górnym biegu rzeki może być zablokowanie zapór i zniszczenie infrastruktury w dolnym biegu rzeki w innym kraju. W podobny sposób części wód podziemnych przepływające przez terytorium sąsiadujących ze sobą krajów, mogą być narażone na zanieczyszczenia powstające po drugiej stronie granicy. Zmniejszanie zawartości materii organicznej w glebie w dowolnym państwie członkowskim może wpłynąć niekorzystnie na osiągnięcie przez Wspólnotę celów ustalonych w ramach protokołu z Kioto. Oznaczałoby to, że koszty przywrócenia jakości środowiska byłyby ponoszone przez państwo członkowskie inne niż to, na którego terytorium prowadzono działania powodujące degradację gleby.

Duże rozbieżności w zakresie krajowych ram regulacyjnych dotyczących ochrony gleby, w szczególności w odniesieniu do zanieczyszczenia gleby, powodują czasami nałożenie na podmioty gospodarcze zobowiązań znacznie różniących się od siebie, prowadząc w ten sposób do zachwiania równowagi w zakresie kosztów stałych oraz zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym.

Przenoszenie substancji zanieczyszczających z gleby do upraw żywnościowych i paszowych może mieć wpływ na jakość produktów, które pozostają w swobodnym obrocie na rynku wewnętrznym, stanowiąc zagrożenie dla zdrowia ludzi i zwierząt. Podjęcie działań u źródła problemu uzupełni kontrole jakości przeprowadzane na szczeblu krajowym w celu zagwarantowania bezpieczeństwa żywności.

Degradacja gleby może szkodzić zdrowiu obywateli Europy na różne sposoby poprzez bezpośrednie lub pośrednie narażenie na substancje zanieczyszczające obecne w glebie. W tym kontekście należy również wspomnieć o ofiarach wypadków mających miejsce w wyniku osuwania się ziemi.

Działania wspólnotowe przyczynią się do lepszego osiągnięcia celów objętych wnioskiem z następujących powodów.

Degradacja gleby wywiera wpływ na inne obszary środowiska, ochrona których stanowi już przedmiot przepisów prawodawstwa wspólnotowego (jak np. woda, przyroda, różnorodność biologiczna, zmiany klimatyczne). Działanie Wspólnoty w

dziedzinie ochrony gleby pozwoli na likwidację luk oraz zapewni w sposób spójny i skuteczny jednakowy poziom jakości ochrony środowiska dla wszystkich mediów środowiskowych. Ochrona gleby przyczynia się do zagwarantowania bezpieczeństwa żywności oraz wydajności w rolnictwie w perspektywie długoterminowej, co stanowi istotę Wspólnej Polityki Rolnej finansowanej przez Wspólnotę. Uznawanie wspólnych zasad pozwalających na określenie tego, co należy uznać za zrównoważone wykorzystywanie gleby, umożliwi ustalenie programów badań na poziomie Wspólnoty i poszczególnych krajów i w ten sposób przyczyni się do lepszego wykorzystania funduszy przeznaczonych na rozwój i badania, które mają na celu uzupełnienie braków wiedzy.

Ustanawiając ambitne i spójne ramy prawne, które przełożą się na lepszą znajomość problematyki związanej z glebą i jej zagospodarowaniem, Wspólnota będzie mogła odgrywać wiodącą rolę na arenie międzynarodowej, wśród krajów, z których wiele wymaga wsparcia technicznego i transferu know-how.

W chwili obecnej, wobec braku działania wspólnotowego, które zintensyfikowałyby wysiłki, tylko dziewięć państw członkowskich posiada specjalne przepisy regulujące ochronę gleby, pozostałe opierają się w tej dziedzinie na przepisach zawartych w innych politykach. Większość z istniejących przepisów krajowych dotyczy problemu zanieczyszczenia gleby, i choć uznaje się w nich obecność innych zagrożeń, brak jednak całościowego ujęcia szerszego problemu zachowania funkcji gleby. Najlepszym dowodem na to, że cel ten może być lepiej realizowany na poziomie Wspólnoty są ogromne różnice w postępach poczynionych przez poszczególne państwa członkowskie w zapewnieniu zrównoważonego wykorzystywania.

Proponowana dyrektywa ma określić wspólne zasady, cele i działania do realizacji przez wszystkie państwa członkowskie aby zapewnić im równe szanse, a także ma stworzyć warunki, w których wszystkie państwa członkowskie starają się rozwiązać wszystkie problemy stanowiące zagrożenie dla gleby na ich terytorium, a nie zajmują się kwestią ochrony gleby w sposób wyrywkowy.

Wniosek jest zatem zgodny z zasadą pomocniczości.

- **Zasada proporcjonalności**

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności z następujących względów:

Proponowanym instrumentem jest dyrektywa tworząca ramy prawne dla kwestii ochrony gleby oraz zachowania jej funkcji. Aby zapewnić zgodność z zasadą proporcjonalności, w gestii państw członkowskich pozostawiono kwestię określenia szczególnych środków, zastosowanie których będzie najodpowiedniejsze w danym regionie i na danym szczeblu administracyjnym. Zagwarantowanie, że regionalne i lokalne uwarunkowania dotyczące odmian gleby, sposobów użytkowania gruntów, lokalne warunki klimatyczne oraz zagadnienia społeczno-ekonomiczne zostaną należycie uwzględnione, jest sprawą o zasadniczym znaczeniu.

Decyzja co do tego na jakim szczeblu należy podjąć działania należy do państw członkowskich. Pozwoli to na skuteczniejsze wykorzystanie możliwości administracji w poszczególnych krajach. Konieczne będzie podjęcie dodatkowych finansowych i administracyjnych zobowiązań, przede wszystkim w tych państwach członkowskich,

które do tej pory nie zajęły się kwestią ochrony gleby na szczeblu krajowym lub regionalnym. Pomimo tego, korzyści środowiskowe, gospodarcze i społeczne płynące z przyjęcia środków znacznie przewyższą poniesione koszty, jak można się przekonać na podstawie oceny wpływu.

- **Wybór instrumentów**

Proponowany instrument: dyrektywa ramowa.

Inne środki nie byłyby odpowiednie z następującej przyczyny:

Bardziej normatywny instrument, taki jak rozporządzenie, nie pozwoliłby na dostateczne uwzględnienie zróżnicowania gleby oraz nie zagwarantowałby w wystarczającym stopniu elastyczności koniecznej dla uwzględnienia lokalnych warunków. Z drugiej strony niewiążący instrument nie zagwarantowałby zrównoważonego wykorzystywania wspólnego naturalnego zasobu na terenie Europy a także nie zapobiegłby zakłóceniom konkurencji powodowanym przez różnice w ustawodawstwie poszczególnych krajów.

4) WPLYW NA BUDŻET

Wniosek nie ma wpływu finansowego na budżet Wspólnoty

5) INFORMACJE DODATKOWE

- **Klauzula przeglądu/weryfikacji/wygaśnięcia**

Wniosek zawiera klauzulę przeglądu.

- **Tabela korelacji**

Państwa członkowskie mają obowiązek przekazania Komisji tekstów krajowych przepisów transponujących dyrektywę, jak również tabelę korelacji między tymi przepisami a niniejszą dyrektywą.

- **Europejski Obszar Gospodarczy**

Proponowany akt prawny ma znaczenie dla EOG i w związku z tym jego zakres powinien obejmować Europejski Obszar Gospodarczy.

Wniosek dotyczący

DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiająca ramy dla ochrony gleby oraz zmieniająca dyrektywę 2004/35/WE

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 175 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji ¹,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ²,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ³,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁴,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Gleba jest zasobem zasadniczo nieodnawialnym, ponieważ procesy degradacji mogą zachodzić bardzo szybko, natomiast procesy glebotwórcze i naprawcze przebiegają niezmiernie powoli. Gleba jest systemem bardzo dynamicznym, spełniającym wiele funkcji niezwykle ważnych dla działalności człowieka i dla przetrwania ekosystemów. Do funkcji tych należą: produkcja biomasy, magazynowanie, filtrowanie i przekształcanie składników odżywczych i wody, gromadzenie zasobów bioróżnorodności, pełnienie roli platformy dla działalności człowieka, poprzez dostarczanie surowców, magazynowanie dwutlenku węgla oraz służąc jako archiwum dziedzictwa geologicznego i archeologicznego.
- (2) Zarówno procesy degradacji gleby jak i procesy naprawcze w tej dziedzinie, wywierają ogromny wpływ na inne obszary leżące w polu zainteresowania Wspólnoty, takie jak ochrona wód powierzchniowych i gruntowych, zdrowie ludzi, zmiany klimatyczne, ochrona przyrody i różnorodności biologicznej oraz bezpieczeństwo żywności.
- (3) Gleba jest naturalnym zasobem, będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania, który podlega wzrastającym naciskom i który powinien być objęty specjalną ochroną. Decyzja nr 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002 r.

¹ [...]
² [...]
³ [...]
⁴ [...]

ustanawiająca szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego⁵ wymienia ochronę zasobów naturalnych oraz promowanie zrównoważonego wykorzystywania gleby jako jeden ze swoich celów.

- (4) W swoim komunikacie do Parlamentu Europejskiego i Rady „W kierunku strategii tematycznej w dziedzinie ochrony gleby”⁶ Komisja określiła osiem głównych zjawisk, stanowiących zagrożenie dla gleby na terenie UE. Zagrożeniami tymi są erozja, spadek zawartości materii organicznej, zanieczyszczenie, zasolenie, zagęszczenie, utrata różnorodności biologicznej gleby, uszczelnianie, osuwanie się ziemi i powodzie. Obecny stan wiedzy naukowej na temat bioróżnorodności w glebie oraz jej zachowania nie pozwala na utworzenie w ramach tej dyrektywy specjalnych przepisów mających na celu jej ochronę. Problem zapobiegania powodziom i łagodzenia ich skutków został omówiony we wniosku dotyczącym dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny zagrożenia powodziowego i zarządzania nim⁷
- (5) Zróżnicowanie gleb występujących na terenie Wspólnoty jest ogromne, a różnice te dotyczą jej struktury oraz właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych, zarówno w obrębie jednego rodzaju gleby jak i pomiędzy rodzajami. Odmienne uwarunkowania i potrzeby we Wspólnocie powinny zostać uwzględnione, gdyż wymagają one odrębnych rozwiązań przy określaniu obszarów zagrożonych, formułowaniu celów i realizacji odpowiednich środków mających zapewnić glebie ochronę.
- (6) Prawodawstwo Wspólnoty np. w dziedzinie odpadów, chemikaliów, zapobiegania zanieczyszczeniom przemysłowym i ich kontroli, zmian klimatycznych, wody oraz rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich zawiera szereg przepisów dotyczących ochrony gleby, lecz nie powstały one z myślą o zapewnieniu ochrony wszystkim rodzajom gleb, ani też w celu zwalczania procesów prowadzących do jej degradacji. Dlatego właśnie konieczne jest opracowanie spójnych i skutecznych ram prawnych, określających wspólne zasady i cele, zmierzających do zapewnienia ochrony i zrównoważonego wykorzystania gleby na terenie Wspólnoty.
- (7) Gleba powinna być wykorzystywana w sposób zrównoważony, który pozwoli jej zarówno na pełnienie jej ekologicznej, gospodarczej i społecznej roli, jak i na utrzymanie jej funkcji, tak, aby potrzeby przyszłych pokoleń mogły być zaspokojone.
- (8) Celem niniejszej dyrektywy jest zagwarantowanie ochrony glebie, na podstawie zasad mających na celu zachowanie funkcji gleby, zapobieżenie procesom degradacji gleby, łagodzenie ich skutków, odtworzenie zniszczonych gleb oraz włączenie tych kwestii do innych polityk sektorowych poprzez utworzenie wspólnych ram prawnych i podjęcie wspólnych działań.
- (9) Wspólne ramy prawne nadadzą kierunek wysiłkom państw członkowskich zmierzającym do lepszej ochrony gleby i jej zrównoważonego wykorzystywania, do ograniczania transgranicznych skutków procesów jej degradacji, do ochrony wodnych

⁵ Dz.U. L 242 z 10.9.2002, str. 1.

⁶ COM(2002) 179.

⁷ COM(2006) 15.

i lądowych ekosystemów oraz wyeliminowania zakłóceń konkurencji pomiędzy podmiotami gospodarczymi.

- (10) Jako że cele zamierzonego działania, czyli utworzenie wspólnych ram prawnych w dziedzinie ochrony gleby, nie mogą być osiągnięte w stopniu wystarczającym przez państwa członkowskie, natomiast, ze względu na skalę problemu i jego wpływ na inne obszary prawodawstwa wspólnotowego w dziedzinie ochrony przyrody i wód, bezpieczeństwa żywności, zmian klimatycznych, rolnictwa oraz obszarów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania jak np. ochrona zdrowia ludzi, mogą zostać skutecznie zrealizowane na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może zatem przyjąć środki, zgodnie z zasadą pomocniczości, określoną w art. 5 Traktatu WE. Niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne dla osiągnięcia wyznaczonego celu zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w wyżej wymienionym artykule.
- (11) Ponieważ niektóre z polityk sektorowych mogą przyspieszać procesy degradacji gleby, albo łagodzić ich skutki, konieczne jest szersze uwzględnienie aspektu ochrony gleby w tych politykach. Niniejsza dyrektywa powinna stworzyć państwom członkowskim możliwość ustalania zakresu i przeprowadzania oceny wpływu tych polityk na zagadnienia takie jak zapobieganie procesom degradacji gleby oraz ochrona jej funkcji.
- (12) W odróżnieniu od powietrza i wody, gleba na terenie Wspólnoty znajduje się głównie w posiadaniu prywatnych właścicieli. Tym niemniej pozostaje ona zasobem naturalnym, będącym przedmiotem wspólnego zainteresowania, który musi być chroniony dla przyszłych pokoleń. Zatem wprowadzenie dla użytkowników gleby wymogu podjęcia środków zapobiegawczych, jeśli zamierzone przez nich użytkowanie gleby może spowodować znaczące zakłócenie pełnienia przez nią swych funkcji, leży w interesie publicznym.
- (13) Niekontrolowany rozwój miast oraz wzrastające zapotrzebowanie na ziemię wielu sektorów gospodarki sprawiają, że na terenie Wspólnoty coraz intensywniejszą formę przybiera proces uszczelniania gleby. W związku z tym zachodzi potrzeba bardziej zrównoważonego wykorzystania gleby. Konieczne są środki ograniczające uszczelnianie gleby, na przykład poprzez rekultywację terenów przemysłowych, zmniejszając w ten sposób ubytki w terenach nieurbanizowanych. Tam, gdzie zachodzi proces uszczelniania gleby, państwa członkowskie powinny zadbać o stosowanie technik budowlanych i melioracyjnych pozwalających na utrzymanie jak największej ilości funkcji gleby.
- (14) Skuteczna i ukierunkowana polityka w dziedzinie ochrony gleby powinna powstać w oparciu o znajomość lokalizacji miejsc, w których zachodzą procesy degradacji. Wiadomo, że niektóre zagrożenia, takie jak erozja, spadek zawartości materii organicznej, zagęszczanie, zasolenie i osuwanie się ziemi występują jedynie na określonych terenach, które są bardziej podatne na tego typu zagrożenia. Tereny te należy zidentyfikować.
- (15) W celu zagwarantowania spójnego podejścia, pozwalającego na przeprowadzanie porównań w obrębie państw członkowskich, określanie terenów zagrożonych procesami erozji, spadku zawartości materii organicznej, zagęszczania, zasolenia i osuwania się ziemi powinno odbywać się w oparciu o wspólną metodologię, która

uwzględnia czynniki decydujące o występowaniu poszczególnych procesów degradacji.

- (16) Na zidentyfikowanych obszarach zagrożonych konieczne jest podjęcie środków zmierzających do powstrzymania procesów degradacji gleby poprzez zmniejszenie prawdopodobieństwa ich występowania oraz mających na celu rekultywację gleby w celu zachowania jej funkcji.
- (17) Działania, leżące w gestii państw członkowskich, należy podjąć na odpowiednim szczeblu, w oparciu o ustalone cele zmierzające do zmniejszenia zagrożenia oraz przy wykorzystaniu programów środków zmierzających do realizacji tych celów.
- (18) Programy te powinny uwzględniać społeczne i gospodarcze skutki przewidywanych środków. Powinny one podlegać okresowym przeglądom i mogą być formułowane na podstawie zobowiązań, planów i programów już istniejących w prawodawstwie Wspólnoty i w umowach międzynarodowych.
- (19) Niniejsza dyrektywa powinna przyczynić się do powstrzymania procesu pustoszczenia, jaki zachodzi na skutek obecnych procesów degradacji, a także do powstrzymania utraty bioróżnorodności, i wzmocnienia współpracy przy wdrażaniu konwencji ONZ w sprawie przeciwdziałania pustoszczeniu (UNCCD) oraz Konwencji o różnorodności biologicznej, których Wspólnota jest stroną, a także powinna zwiększyć skuteczność realizacji tych międzynarodowych umów z zakresu ochrony środowiska.
- (20) Zgodnie z zasadą zapobiegania, określoną w art. 174 Traktatu WE, niniejsza dyrektywa powinna przyczynić się do zapobiegania wprowadzaniu niebezpiecznych substancji do gleby i ograniczyć je tak, aby uniknąć jej zanieczyszczenia oraz aby zachować jej funkcje.
- (21) Mające miejsce w przeszłości procesy uprzemysłowienia oraz nieskuteczne lub nieodpowiednie zarządzanie sprawiło, że obecnie na terenie Wspólnoty znajdują się setki tysięcy zanieczyszczonych miejsc, które wymagają wspólnej strategii zmierzającej do usunięcia uprzednio powstałych zanieczyszczeń, tak aby zapobiec szkodliwemu wpływowi, jaki mogą one wyrzucić na zdrowie ludzi i środowisko, lub aby złagodzić ich skutki.
- (22) Aby móc skutecznie zapobiegać zagrożeniom płynącym z zanieczyszczenia gleby dla ludzkiego zdrowia i środowiska oraz ograniczać je, państwa członkowskie powinny zidentyfikować miejsca, które wedle ich oceny stanowią szczególne zagrożenie w tym względzie. Z uwagi na liczbę prawdopodobnie zanieczyszczonych miejsc, proces ich identyfikacji wymaga systematycznego podejścia. W celu monitorowania postępów w identyfikacji zanieczyszczonych miejsc konieczny jest ustalenie harmonogramu.
- (23) Aby usprawnić proces identyfikacji miejsc zanieczyszczonych oraz zagwarantować wspólne podejście, konieczne jest ustalenie wykazu działań, które z dużym prawdopodobieństwem mogą stać się przyczyną zanieczyszczenia gleby. Ten wykaz działań potencjalnie zanieczyszczających glebę może być uzupełniony bardziej wyczerpującymi wykazami opracowanymi na szczeblu krajowym.
- (24) Identyfikacja miejsc zanieczyszczonych powinna znaleźć odzwierciedlenie w regularnie uaktualnianym, publicznie dostępnym, krajowym wykazie miejsc

zanieczyszczonych. Należy uwzględnić uprzednio poczynione przez państwa członkowskie starania w zakresie identyfikacji miejsc zanieczyszczonych.

- (25) Aby przyspieszyć identyfikację miejsc zanieczyszczonych, właściciele miejsc, w których zgodnie z informacją zawartą w oficjalnych dokumentach takich jak krajowe rejestry lub katastry, była lub nadal jest prowadzona działalność powodująca zanieczyszczenie gleby, lub też potencjalny nabywca powinien przed zakończeniem transakcji udzielić właściwym organom i drugiej stronie biorącej udział w transakcji odpowiednich informacji o stanie gleby. Dostarczenie tego typu informacji przy planowanej transakcji sprzedaży/zakupu ziemi pozwoli na szybsze ukończenie sporządzania wykazu miejsc zanieczyszczonych. Poinformowany w ten sposób o stanie gleby potencjalny nabywca będzie mógł dokonać bardziej świadomego wyboru.
- (26) Z uwagi na zasadę „zanieczyszczający płaci” państwa członkowskie powinny zadbać, aby w stosunku do zanieczyszczonych miejsc znajdujących się na ich terytorium zostały podjęte działania zaradcze.
- (27) Konieczne jest opracowanie krajowej strategii naprawy w celu określenia celów naprawy oraz kolejności, w jakiej miejsca te powinny być regenerowane.
- (28) W przypadku tzw. „miejsc niczyich”, czyli miejsc zanieczyszczonych przez nieznanego podmiot, który w związku z tym nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za zanieczyszczenie ani według prawa krajowego ani wspólnotowego, ani nie może ponosić kosztów regeneracji, odpowiedzialność za zmniejszenie zagrożenia dla zdrowia ludzi i środowiska powinna przechodzić na państwa członkowskie. W tym celu państwa członkowskie powinny wprowadzić specjalny mechanizm finansowania, który zagwarantowałby istnienie środków finansowych na regenerację takich miejsc.
- (29) Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu⁸ stanowi, że w przypadku miejsc niczyich, działanie zaradcze może w ostateczności podjąć właściwy organ. Ta dyrektywa powinna zatem zostać zmieniona w celu uzgodnienia jej przepisów z wymogami dotyczącymi działań zaradczych, określonymi w niniejszej dyrektywie.
- (30) Publiczna świadomość wagi problemu ochrony gleby jest niska i z tego względu konieczne jest wprowadzenie środków mających na celu podniesienie wiedzy, wymianę informacji oraz rozpowszechnienie sprawdzonych rozwiązań.
- (31) Sukces tej dyrektywy zależy od ścisłej współpracy oraz spójnego działania na poziomie Wspólnoty, w państwach członkowskich oraz na szczeblu lokalnym, a także od zaangażowania społeczeństwa, informowania go i przeprowadzania konsultacji społecznych zgodnie ze zobowiązaniami, jakie Wspólnota podjęła w ramach Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji oraz organów Wspólnoty. Tak więc w celu opracowania programów środków dotyczących obszarów zagrożonych oraz krajowych strategii naprawy oraz aby możliwe było wprowadzanie do nich zmian i przeprowadzanie ich weryfikacji,

⁸ Dz.U. L 143 z 30.4.2004, str. 56.

należy zapewnić właściwe wykonanie dyrektywy 2003/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE⁹.

- (32) Jest rzeczą wiadomą, że obecnie w państwach członkowskich stosuje się różne metody oceny zagrożenia miejsc zanieczyszczonych. W celu opracowania wspólnego podejścia, które zapewni neutralne warunki konkurencji oraz spójne ramy dla ochrony gleby, konieczna jest pełna wymiana informacji, w trakcie której określona zostanie potrzeba zharmonizowania niektórych elementów oceny zagrożenia oraz zostaną opracowane nowe, ulepszone metody przeprowadzania oceny zagrożenia toksycznego dla środowiska.
- (33) Należy ustanowić przepisy umożliwiające szybkie adaptowanie metod identyfikacji miejsc zagrożonych na terenie państw członkowskich oraz przeprowadzanie regularnych przeglądów zawartych w nich wspólnych elementów.
- (34) Należy ustanowić przepisy dotyczące formatów wymiany danych oraz kryteriów jakości danych, które z kolei powinny być zgodne z wymogami powstającej we Wspólnocie infrastruktury dla informacji przestrzennej.
- (35) Niniejsza dyrektywa uwzględnia prawa podstawowe i przestrzega zasad ustanowionych w szczególności w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej. W szczególności ma ona na celu promowanie włączenia do polityki wspólnotowej wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, o której mowa w art. 37 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.
- (36) Środki niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy powinny zostać przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji¹⁰,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Rozdział I **Przepisy ogólne**

Artykuł 1 *Przedmiot i zakres*

1. Niniejsza dyrektywa ustanawia ramy dla ochrony gleby oraz zachowania jej zdolności do pełnienia każdej z następujących środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych funkcji:

⁹ Dz.U. L 156 z 25.6.2003, str. 17.

¹⁰ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23. Decyzja zmieniona decyzją 2006/512/WE (Dz.U. L 200 z 22.7.2006, str. 11).

- a) produkcja biomasy, także w rolnictwie i leśnictwie;
- b) magazynowanie, filtrowanie i przekształcanie składników odżywczych i wody;
- c) rezerwuar zasobów bioróżnorodności, takich jak siedliska, gatunki i geny;
- d) fizyczne i kulturowe środowisko dla człowieka i jego działalności;
- e) źródło surowców;
- f) rezerwuar węgla;
- g) archiwum geologicznego i archeologicznego dziedzictwa.

W tym celu ustanawia ona środki mające zapobiegać procesom degradacji gleby, zarówno tym zachodzącym w sposób naturalny jak i tym wywołanym przez szereg działań człowieka, które ograniczają zdolność gleby do pełnienia jej funkcji. Środki te obejmują łagodzenie skutków tych procesów a także rekultywację zdegradowanej gleby i przywrócenie jej przynajmniej do stanu odpowiadającemu obecnemu lub przyszłemu zatwierdzonemu przeznaczeniu.

2. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do gleby, tworzącej górną warstwę skorupy ziemskiej, znajdującą się pomiędzy skałą macierzystą a powierzchnią, z wyłączeniem wód podziemnych, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 2 dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹¹.

Artykuł 2 *Definicje*

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- (1) „uszczelnianie gleby” oznacza pokrywanie jej powierzchni nieprzepuszczalnym materiałem;
- (2) „substancje niebezpieczne” oznacza substancje lub preparaty w znaczeniu określonym w dyrektywie Rady 67/548/WE¹² oraz w dyrektywie 1999/45/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹³.

Artykuł 3 *Integracja*

Przy opracowywaniu polityk sektorowych, które mogą przyśpieszać procesy degradacji gleby, lub łagodzić ich skutki, państwa członkowskie identyfikują, opisują i oceniają wpływ tych polityk na wymienione procesy, w szczególności w dziedzinach takich jak: planowanie przestrzenne miejskie i regionalne, transport, energetyka, rolnictwo, rozwój obszarów

¹¹ Dz.U. L 327 z 22.12.2000, str. 1.

¹² Dz.U. L 196 z 16.8.1967, str. 1.

¹³ Dz.U. L 200 z 30.7.1999, str. 1.

wiejskich, leśnictwo, wydobycie surowców naturalnych, handel i przemysł, polityka produktu, turystyka, zmiany klimatyczne, ochrona środowiska, przyrody i krajobrazu.

Państwa członkowskie podają te informacje do wiadomości publicznej.

Artykuł 4 *Środki zapobiegawcze*

Państwa członkowskie dbają, aby użytkownicy gleby, których działania wpływają na glebę w sposób, co do którego można przypuszczać, że znacznie zakłóci funkcje gleby, o których mowa w art. 1 ust. 1, byli zobowiązani do podjęcia środków mających zapobiec tego rodzaju szkodliwym następstwom, bądź ograniczyć je.

Artykuł 5 *Uszczelnianie*

W celu zachowania funkcji gleby, o których mowa w art. 1 ust. 1, państwa członkowskie podejmują odpowiednie środki mające ograniczyć uszczelnianie gleby, lub w przypadku, gdy musi ono zostać przeprowadzone, środki łagodzące jego skutki, w szczególności poprzez stosowanie technik budowlanych i produktów pozwalających na utrzymanie jak największej ilości funkcji gleby.

Rozdział II **Zapobieganie zagrożeniom, łagodzenie ich skutków i rekultywacja**

SEKCJA PIERWSZA **IDENTYFIKACJA OBSZARÓW ZAGROŻONYCH**

Artykuł 6 *Identyfikacja obszarów zagrożonych erozją, spadkiem zawartości materii organicznej, zasoleniem, zagęszczaniem i osuwaniem się ziemi*

1. W ciągu pięciu lat od [data transpozycji], państwa członkowskie zidentyfikują na odpowiednim szczeblu, znajdujące się na ich terytorium obszary, co do których istnieją przekonujące dowody, lub uzasadnione przesłanki pozwalające podejrzewać, że wystąpił na nich, lub prawdopodobnie w niedalekiej przyszłości wystąpi jeden lub kilka z następujących procesów degradacji gleby, dalej zwanych „obszarami zagrożonymi”:
 - a) erozja powodowana przez wodę lub wiatr;
 - b) spadek zawartości materii organicznej, spowodowany przez stałe zanikanie organicznej frakcji gleby, z wyłączeniem nierozłożonych szczątków roślinnych i zwierzęcych, produktów ich częściowego rozkładu oraz biomasy gleby;
 - c) zagęszczanie na skutek wzrostu gęstości i zmniejszania porowatości;

- e) zasolenie na skutek gromadzenia się w glebie soli rozpuszczalnych;
- f) osuwanie się ziemi powodowane przez umiarkowanie szybkie lub szybkie przesuwanie się masy gleby i materiału skalnego w dół.

Dla celów wymienionej identyfikacji państwa członkowskie, w odniesieniu do każdego z procesów degradacji gleby, stosują co najmniej jedno z kryteriów wymienionych w załączniku I oraz uwzględniają wpływ tych procesów na wzrost emisji gazów cieplarnianych i pustynnienia.

- 2. Wykaz obszarów zagrożonych, zidentyfikowanych zgodnie z ust. 1, zostanie podany do wiadomości publicznej i zweryfikowany co najmniej raz na dziesięć lat.

Artykuł 7 *Metodologia*

Państwa członkowskie mogą opracować metody identyfikacji obszarów zagrożonych na podstawie dowodów empirycznych lub w oparciu o modelowanie. W przypadku zastosowania modelowania, modele muszą zostać potwierdzone poprzez porównanie ich z wynikami otrzymanymi z analizy danych empirycznych niewykorzystanych przy opracowaniu modelu.

SEKCJA DRUGA **OKREŚLANIE CELÓW I PROGRAMÓW ŚRODKÓW**

Artykuł 8

Środki przeciwdziałające procesom erozji, spadku zawartości materii organicznej, zasolenia, zagęszczania i osuwania się ziemi

- 1. W celu zachowania funkcji gleby, o których mowa w art. 1 ust. 1, państwa członkowskie, w odniesieniu do obszarów zagrożonych zidentyfikowanych zgodnie z art. 6, opracowują na odpowiednim szczeblu program środków obejmujący co najmniej: cele w zakresie ograniczenia zagrożenia, odpowiednie środki, umożliwiające realizację tych celów, harmonogram wdrożenia tych środków oraz oszacowanie przydziału nakładów prywatnych i publicznych na ich sfinansowanie.
- 2. Przy opracowywaniu i przeglądzie programów środków zgodnie z ust. 1, państwa członkowskie biorą pod uwagę społeczne i ekonomiczne skutki przewidywanych środków.

Przed wprowadzeniem programów środków państwa członkowskie dopilnowują, aby były one opłacalne i technicznie wykonalne oraz przeprowadzają oceny wpływu, w tym szczegółowe analizy kosztów i korzyści.

Państwa członkowskie określają w programach środków sposoby wdrożenia środków oraz sposób, w jaki przyczynią się one do realizacji ustalonych celów środowiskowych.

- 3. Jeśli jakiś obszar jest zagrożony jednocześnie przez kilka procesów degradacji gleby, państwa członkowskie mogą przyjąć jeden program, w którym ustalone są

odpowiednie cele ograniczenia zagrożenia w odniesieniu do wszystkich zidentyfikowanych zagrożeń wraz z odpowiednimi środkami, umożliwiającymi ich realizację.

4. Program środków sporządza się w ciągu siedmiu lat od [data transpozycji] i wprowadza się w życie nie później niż w ciągu ośmiu lat od tej daty.

Program środków jest podawany do wiadomości publicznej i poddawany przeglądowi przynajmniej co pięć lat.

Rozdział III

Zanieczyszczenie gleby

SEKCJA PIERWSZA

ZAPOBIEGANIE I WYKAZ

Artykuł 9

Zapobieganie zanieczyszczeniu gleby

W celu zachowania funkcji gleby, o których mowa w art. 1 ust. 1, państwa członkowskie, aby uniknąć gromadzenia się niebezpiecznych substancji w glebie, co mogłoby zakłócić jej funkcje, lub stanowić poważne zagrożenie dla środowiska czy zdrowia ludzi, podejmują odpowiednie i proporcjonalne środki zmierzające do ograniczenia celowego lub przypadkowego wprowadzania niebezpiecznych substancji do gleby lub na jej powierzchnię, z wyłączeniem tych substancji, które przedostają się tam na skutek emisji zanieczyszczeń z powietrza atmosferycznego lub na skutek działania zjawiska przyrodniczego o charakterze wyjątkowym, nieuniknionym i niepowstrzymanym.

Artykuł 10

Wykaz miejsc zanieczyszczonych

1. Państwa członkowskie, zgodnie z procedurą określoną w art. 11, identyfikują na swoim terytorium miejsca, w których stwierdzono spowodowaną przez człowieka obecność substancji niebezpiecznych w takim stężeniu, że w opinii państw członkowskich stanowi to poważne zagrożenie dla środowiska lub zdrowia ludzi, dalej zwane „miejscami zanieczyszczonymi”.

Zagrożenie jest oceniane przy uwzględnieniu obecnego lub przyszłego zatwierdzonego przeznaczenia gruntów.

2. Państwa członkowskie sporządzają krajowy wykaz miejsc zanieczyszczonych, dalej zwany „wykazem”. Wykaz ten jest podawany do wiadomości publicznej i poddawany przeglądowi co pięć lat.

Artykuł 11
Procedura identyfikacji

1. Każde państwo członkowskie wyznacza właściwy organ, który jest odpowiedzialny za zidentyfikowanie miejsc zanieczyszczonych.
2. W ciągu pięciu lat od [data transpozycji], właściwy organ zidentyfikuje lokalizację przynajmniej tych miejsc, w których były lub nadal są prowadzone działania potencjalnie zanieczyszczające glebę, o których mowa w załączniku II.

W tym celu, działania o których mowa w pkt. 2 załącznika II, są rozpatrywane niezależnie od progów określonych w załączniku I do dyrektywy Rady 96/61/WE Rady¹⁴, z wyjątkiem działań podjętych przez mikro-przedsiębiorstwa, określonych w art. 2 pkt. 3 załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE¹⁵ oraz działań dotyczących hodowli zwierząt.

Wykaz miejsc zanieczyszczonych jest poddawany przeglądowi w regularnych odstępach czasu.

3. Zgodnie z podanym niżej harmonogramem, właściwy organ przeprowadza pomiary poziomów stężenia substancji niebezpiecznych w miejscach zidentyfikowanych zgodnie z ust. 2, zaś tam, gdzie poziomy te są na tyle wysokie, że mogą stać się przyczyną poważnego zagrożenia dla środowiska lub zdrowia ludzi, zostaje przeprowadzona na miejscu ocena zagrożenia właściwego dla tego miejsca:
 - a) w ciągu pięciu lat od [data transpozycji], dla co najmniej 10 % miejsc;
 - b) w ciągu piętnastu lat od [data transpozycji], dla co najmniej 60% miejsc;
 - c) w ciągu dwudziestu pięciu lat od [data transpozycji], dla pozostałych miejsc.

Artykuł 12
Sprawozdanie o stanie gleby

1. W przypadku mającej nastąpić sprzedaży miejsca, w którym prowadzone są potencjalnie zanieczyszczające glebę działania wymienione w załączniku II, lub zgodnie z informacjami zawartymi w urzędowych dokumentach, takich jak krajowe rejestry, takie działania były prowadzone w przeszłości, państwa członkowskie dbają, aby właściciel takiego miejsca lub ewentualny nabywca sporządził sprawozdanie o stanie gleby i udostępnił je właściwemu organowi, o którym mowa w art. 11 oraz drugiej stronie biorącej udział w transakcji.
2. Sprawozdanie o stanie gleby jest wydawane przez uprawniony organ lub osobę wyznaczoną przez państwo członkowskie. Zawiera ono co najmniej następujące informacje:
 - a) historię danego miejsca, na podstawie dostępnych urzędowych dokumentów;

¹⁴ Dz.U. L 257 z 10.10.1996, str. 26.

¹⁵ Dz. U. L 124 z 20.5.2003, str. 36

- b) analizę chemiczną, określającą poziomy stężenia w glebie tych substancji niebezpiecznych, które są związane z działaniami tam prowadzonymi, potencjalnie zanieczyszczającymi glebę;
 - c) poziomy stężenia substancji niebezpiecznych, co do których istnieje podejrzenie, że mogą stać się przyczyną poważnego zagrożenia dla środowiska lub zdrowia ludzi.
- 3. Państwa członkowskie określają metodologię konieczną do ustalenia poziomów stężenia, o których mowa w ust. 2 lit. b).
 - 4. Informacje zawarte w sprawozdaniu o stanie gleby są wykorzystywane przez właściwe organy w celu zidentyfikowania zanieczyszczonych miejsc, zgodnie z art. 10 ust. 1.

SEKCJA DRUGA NAPRAWA

Artykuł 13 Naprawa

- 1. Państwa członkowskie dbają, aby zanieczyszczone miejsca wymienione w wykazie krajowym zostały poddane działaniom naprawczym.
- 2. Naprawa polega na działaniach dotyczących gleby, a mających na celu usunięcie, kontrolowanie, ograniczenie substancji zanieczyszczających, tak, aby zanieczyszczone miejsce, mając na uwadze jego obecne lub przyszłe zatwierdzone przeznaczenie, nie stanowiło zagrożenia dla środowiska lub zdrowia ludzi.
- 3. Państwa członkowskie, na podstawie zasady „zanieczyszczający płaci”, ustanawiają odpowiedni mechanizm finansowania działań naprawczych, dla miejsc zanieczyszczonych przez nieznanego podmiotu, który w związku z tym nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za zanieczyszczenie ani według prawa krajowego ani wspólnotowego, ani nie może ponosić kosztów rekultywacji.

Artykuł 14 Krajowa strategia naprawy

- 1. Państwa członkowskie w ciągu siedmiu lat od [data transpozycji] opracowują na podstawie wykazu krajową strategię naprawy, obejmującą co najmniej cele działań naprawczych, wykaz miejsc zanieczyszczonych poczynając od tych, które stanowią poważne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, harmonogram wdrożenia oraz środki przyznane przez organy odpowiedzialne za decyzje budżetowe w państwach członkowskich, zgodnie z ich procedurami krajowymi.

Tam gdzie stosowane są środki ograniczania rozprzestrzeniania się lub naturalna regeneracja, rozwój zagrożenia dla środowiska lub zdrowia ludzi jest monitorowany.

2. Krajowa strategia naprawy wchodzi w życie i zostaje podana do wiadomości publicznej nie później niż w ciągu ośmiu lat od [data transpozycji]. Jest ona poddawana przeglądowi przynajmniej co pięć lat.

Rozdział IV

Wzrost świadomości społecznej, sprawozdawczość oraz wymiana informacji

Artykuł 15

Wzrost świadomości i udział społeczeństwa

1. Państwa członkowskie podejmują odpowiednie środki mające zagwarantować wzrost świadomości społecznej na temat znaczenia gleby dla przetrwania ludzi i ekosystemów oraz mające promować przekazywanie wiedzy i doświadczeń dotyczących zrównoważonego wykorzystywania gleby.
2. Przy opracowywaniu, w trakcie wprowadzania zmian i przy przeprowadzaniu przeglądów programów środków na obszarach zagrożonych, o których mowa w art. 8, oraz krajowych strategii naprawy, o których mowa w art. 14, stosuje się przepisy art. 2 ust. 1, 2, 3 i 5 dyrektywy 2003/35/WE.

Artykuł 16

Sprawozdawczość

1. Państwa członkowskie w ciągu ośmiu lat od [data transpozycji] a następnie co pięć lat udostępniają Komisji następujące informacje:
 - a) streszczenie dotyczące środków podjętych zgodnie z art. 5;
 - b) wykaz obszarów zagrożonych, określonych zgodnie z art. 6 ust. 1;
 - c) metodologię wykorzystywaną w celu identyfikacji zagrożeń, zgodnie z art. 7;
 - d) programy środków przyjętych zgodnie z art. 8 oraz ocenę skuteczności środków, mających zmniejszyć zagrożenie oraz częstotliwość występowania procesów degradacji gleby;
 - e) wyniki procesu identyfikacji, przeprowadzonego zgodnie z art. 11 ust. 2 i 3, oraz wykaz miejsc zanieczyszczonych ustalony zgodnie z art. 10 ust. 2;
 - f) krajową strategię naprawy, przyjętą zgodnie z art. 14;
 - g) streszczenie dotyczące środków podjętych zgodnie z art. 15, mających zapewnić wzrost świadomości społecznej.
2. Informacjom, o których mowa w ust. 1 lit. b), towarzyszą metadane i są one udostępniane w formie udokumentowanych cyfrowych danych georeferencyjnych w formacie, który może być odczytany w systemie informacji geograficznej (GIS).

Artykuł 17
Wymiana informacji

W ciągu jednego roku od [data wejścia w życie] Komisja utworzy platformę wymiany informacji dla państw członkowskich i zainteresowanych stron w zakresie identyfikacji obszarów zagrożonych, zgodnie z art. 6 oraz w zakresie obecnie wykorzystywanych lub będących w opracowaniu metodologii oceny miejsc zanieczyszczonych.

Rozdział V
Postanowienia końcowe

Artykuł 18
Wdrożenie i dostosowanie do postępu technicznego

1. Zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z prawem kontroli ustanowioną w art. 19 ust. 3 Komisja może dostosować załącznik I do postępu naukowo-technicznego.
2. Jeśli na podstawie wymiany informacji, o której mowa w art. 17, zachodzi potrzeba zharmonizowania metodologii dotyczących oceny zagrożenia zanieczyszczenia gleby, Komisja przyjmuje wspólne kryteria dla oceny zagrożenia zanieczyszczenia gleby, zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z prawem kontroli, o której mowa w art. 19 ust. 3.
3. Zgodnie z procedurą regulacyjną, o której mowa w art. 19 ust. 2, w ciągu czterech lat od [data wejścia w życie], Komisja przyjmuje przepisy niezbędne dla wdrożenia przepisów art. 16, dotyczące jakości danych oraz metadanych, wykorzystania danych historycznych, metod, dostępu oraz formatów wymiany danych.

Artykuł 19
Komitet

1. Komisję wspiera komitet, zwany dalej „komitetem”.
2. W przypadku powołania się na niniejszy ustęp stosuje się przepisy art. 5 i 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem przepisów art. 8 tej decyzji.

Okres ustanowiony w art. 5 ust. 6 decyzji 1999/468/WE ustala się na trzy miesiące.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu mają zastosowanie art. 5a, ust. 1-4 oraz art. 7 decyzji 1999/468/WE.
4. Komitet przyjmuje swój regulamin wewnętrzny.

Artykuł 20
Sprawozdanie Komisji

1. Komisja publikuje pierwsze sprawozdanie z oceny procesu wdrażania niniejszej dyrektywy w ciągu dwóch lat po otrzymaniu wszystkich programów środków oraz krajowych strategii naprawy.

Kolejne sprawozdania Komisja publikować będzie co pięć lat.

Komisja przekazuje sprawozdania Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

2. Sprawozdania wymienione w ust. 1 zawierają przegląd postępów we wdrażaniu niniejszej dyrektywy na podstawie ocen dokonanych przez Komisję zgodnie z art. 16.

Artykuł 21
Przegląd

Komisja dokona przeglądu niniejszej dyrektywy do dnia [15 lat od daty wejścia w życie] i zaproponuje w razie potrzeby niezbędne zmiany.

Artykuł 22
Kary

Państwa Członkowskie ustanawiają system sankcji stosowanych w razie naruszeń przepisów krajowych, przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i podejmą wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia stosowania kar. Przewidziane kary muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Najpóźniej do dnia określonego w art. 24 państwa członkowskie powiadamiają o ustanowionych przepisach Komisję, a następnie bezzwłocznie o wszystkich późniejszych zmianach, które ich dotyczą.

Artykuł 23
Zmiana w dyrektywie 2004/35/WE

W art. 6 dyrektywy 2004/35/WE ust. 3 otrzymuje następujące brzmienie:

“3. Właściwe organy wymagają, aby środki zaradcze podjął podmiot gospodarczy. Z zastrzeżeniem art. 13 ust. 1 dyrektywy xx/xx/xx, jeśli podmiot gospodarczy nie spełnia obowiązków ustanowionych w ust. 1 lub ust. 2 lit. b), c) lub d), nie może zostać zidentyfikowany lub nie wymaga się od niego poniesienia kosztów zgodnie z niniejszą dyrektywą, właściwe organy mogą ostatecznie podjąć takie środki samodzielnie.”

Artykuł 24
Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do [24

miesiący od momentu jej wejścia w życie]. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów oraz tabelę korelacji między tymi przepisami a niniejszą dyrektywą.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odesłanie do niniejszej dyrektywy lub odesłanie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonania takiego odesłania określone są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przedstawiają Komisji teksty głównych przepisów prawa krajowego, które przyjmują w obszarze objętym niniejszą dyrektywą.

Artykuł 25
Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 26
Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

SEKCJA 1 WSPÓLNE ELEMENTY SŁUŻĄCE IDENTYFIKACJI OBSZARÓW ZAGROŻONYCH EROZJĄ
Jednostka typologiczna podziału gleb (JTG) (typ gleby)
Uziarnienie gleb (na poziomie JTG)
Gęstość gleby, jej właściwości hydrauliczne (na poziomie JTG)
Topografia, łącznie z nachyleniem i długością stoku
Pokrycie gruntów
Wykorzystanie gruntów (łącznie z systemem gospodarowania gruntami, systemami gospodarki rolnej i leśnictwem)
Klimat (łącznie z rozkładem opadów oraz charakterystyką wiatrów)
Warunki hydrologiczne
Strefa agroekologiczna

SEKCJA 2

WSPÓLNE ELEMENTY SŁUŻĄCE IDENTYFIKACJI OBSZARÓW ZAGROŻONYCH
SPADKIEM ZAWARTOŚCI MATERII ORGANICZNEJ

Jednostka typologiczna podziału gleb (JTG) (typ gleby)

Uziarnienie gleb/zawartość gliny

Węgiel organiczny w glebie (zawartość całkowita i zawartość próchnicy)

Węgiel organiczny w glebie (zasoby)

Klimat (łącznie z rozkładem opadów oraz charakterystyką wiatrów)

Topografia

Pokrycie gruntów

Wykorzystanie gruntów (łącznie z systemem gospodarowania gruntami, systemami gospodarki rolnej i leśnictwem)

SEKCJA 3 WSPÓLNE ELEMENTY SŁUŻĄCE IDENTYFIKACJI OBSZARÓW ZAGROŻONYCH ZAGĘSZCZANIEM
Jednostka typologiczna podziału gleb (JTG) (typ gleby)
Uziarnienie warstwy ornej i podglebia (na poziomie JTG)
Gęstość warstwy ornej i podglebia (na poziomie JTG)
Materia organiczna w glebie (na poziomie JTG)
Klimat
Pokrycie gruntów
Wykorzystanie gruntów (łącznie z systemem gospodarowania gruntami, systemami gospodarki rolnej i leśnictwem)
Topografia

<p>SEKCJA 4</p> <p>WSPÓLNE ELEMENTY SŁUŻĄCE IDENTYFIKACJI OBSZARÓW ZAGROŻONYCH ZASOLENIEM</p>
Jednostka typologiczna podziału gleb (JTG) (typ gleby)
Uziarnienie gleb (na poziomie JTG)
Właściwości hydrauliczne gleby
Obszary nawadniane, właściwości chemiczne wody wykorzystywanej do nawadniania oraz techniki nawadniania
Informacje na temat wód podziemnych
Klimat

SEKCJA 5 WSPÓLNE ELEMENTY SŁUŻĄCE IDENTYFIKACJI OBSZARÓW ZAGROŻONYCH OSUWANIEM SIĘ ZIEMI
Jednostka typologiczna podziału gleb (JTG) (typ gleby)
Częstotliwość występowania/zagęszczenie istniejących osuwisk
Skała macierzysta
Topografia
Pokrycie gruntów
Wykorzystanie gruntów (łącznie z systemem gospodarowania gruntami, systemami gospodarki rolnej i leśnictwem)
Klimat
Zagrożenie sejsmiczne

ZAŁĄCZNIK II

Wykaz działań potencjalnie zanieczyszczających glebę

1. Zakłady, na terenie których znajdują się lub znajdowały się niebezpieczne substancje w ilościach równych lub przewyższających ilości określone w części 1 kolumna 2 i części 2, kolumna 2 załącznika I do dyrektywy Rady 96/82/WE (dyrektywa Seveso)¹⁶.
2. Kategorie działalności wymienione w załączniku I do dyrektywy Rady 96/61/WE.
3. Porty lotnicze.
4. Porty.
5. Obszary powojkowe.
6. Stacje benzynowe i paliwowe.
7. Pralnie chemiczne.
8. Zakłady górnicze nieobjęte dyrektywą Rady 96/82/WE, łącznie z obiektami unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, określonymi w dyrektywie 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁷.
9. Składowiska odpadów określone w dyrektywie Rady 1999/31/WE¹⁸.
10. Oczyszczalnie ścieków.
11. Rurociągi wykorzystywane do transportu substancji niebezpiecznych.

¹⁶ Dz.U. L 10 z 14.1.1997, str. 13.

¹⁷ Dz.U. L 102 z 11.4.2006, str. 15.

¹⁸ Dz.U. L 182 z 16.7.1999, str. 1.